

מרשי, מרדכי

בן אברהם וג'ולט. נולד ביום ו' באייר תש"ז (26.4.1947) בעמרא אשר בעירק. המשפחה עלתה לארץ בשנת 1951. כשהגיע לגיל-הלימודים למד בבית-הספר היסודי "שער הנגב" וסיים את לימודיו בו. עוד בילדותו נתגלה מרדכי כילד בעל מרץ ויזמה. את הים אהב עוד מגיל רך והיה נעלם מביתו ומבלה על שפת-הים עד רדת הלילה. בגיל י"א נעשה הילד רציני ואהב לבנות מיבנים שונים בכוחות עצמו; את שער גינתו עשה בעצם ידיו. לאחר סיימו את לימודיו ב"שער הנגב" למד שלוש שנים את מקצוע המכונאות בבית-הספר לדיג ולספנות במבואות-ים ובסיימו את לימודיו שם צוין לשבח. מגיל צעיר השתייך לגדנ"ע. נטיות מיוחדות היו לו לציד ולדיג תת-מימי. הוא העדיף מסעות וטיולים הן מאורגנים ביזמתו והן בצאתו אליהם באופן מקרי בהתאם לזמן שעמד לרשותו. בבית-הספר שבמבואות-ים למד בשקדנות ובמרץ ומטרתו היתה להצליח — ויהי מה. פרט להישגיו בלימודים למד את מלאכת הציד ביבשה ובעיירה שדרות שבנגב המערבי ניתנה לו האפשרות לבלות שעות בשדרותיה הירוקים והרחבים. שם הכיר כל ואדי ומערה וידע את ריח התאנה והצבר. לצה"ל גויס בספטמבר 1965 והתנדב לחיל-הים. הוא הוסמך כצוללן ביוני 1966. סביבתו בחייו האזרחיים, שהיתה הנוף הטבעי והציד, לא הפריעה לו בהסתגלותו לנוף המיכני של הצוללת, אשר בה הוכיח את עצמו לאט לאט כאיש מקצוע מעולה, מסור ואחראי אשר שאף תמיד להתקדם. מרדכי הספיק לשרת ב"תנין" בטרם עבר ל"לויתן" ולאחר מלחמת ששת הימים חזר לארץ ב"לויתן" כשהוא נסער מהתרגשות כי לא הספיק להגיע הביתה כדי להשתתף בה. לאחר שלושה חודשים נשלח לשרת ב"דקר". מרדכי לא שמח על היציאה לאנגליה הקרה והעדיף את שמש-הארץ המחממת והטובה ומכתביו למשפחתו ולחבריו גילו את כל המתרחש בלבו ועל געגועיו הביתה. אך הנה בא היום לשובו הביתה — וכשהצוללת "דקר" היתה בדרך לנמל-הבית, בנתיב הים בין גיברלטר לישראל, נותק פתאום הקשר עמה ושוב לא נתחדש; זה היה ביום כ"ד בטבת תשכ"ח (25.1.1968). הרבנות הצבאית הראשית קבעה כי תאריך-פטירתו של מרדכי, בשירות מילוי תפקידו יחד עם השאר, הוא יום כ"ט בטבת תשכ"ח (30.1.1968). כיון שמרדכי נמנה עם חברי-הצוות הנעדרים הוצבה לו מצבת-זכרון בתוך האנדרטה לזכר אנשי-"דקר" אשר בבית-הקברות הצבאי שעל הר-הרצל בירושלים.

מצעד טקס הפרידה בנמל פורטסמות באנגליה, ינואר 68, לפני הפלגת "דקר" ארצה. מרדכי טרשי הוא החייל השני בטור, בקדמת התמונה.

ביום ה' השבוע, ז' אדר נציין את זכר הנופלים שמקום קבורתם לא נודע. השנה, 1988, מלאו 20 שנה לאסון דקר, הצוללת שטבעה (כנראה) על אנשי צוותה, בדרכה מנמל פורטסמות שבאנגליה לחיפה. מרדכי טרשי ויעקב רון ז"ל, תושבי האיזור, היו על הצוללת שמקום המצאה לא נודע עד היום. שלמה כהן פגש את קרובי הניספים ומשחזר בעזרתם את הרגעים שלפני העלמותה המיסתורית של הצוללת.

הפסיקו הכוחות הזרים את החיפושים. ב-4 לפברואר 1968 הופסקו החיפושים של כוחות ישראל. צוות "דקר" הוכרז כנעדר.

שר הבטחון משה דיין והרמטכ"ל חיים בר-לב הודיעו למשפחות את הבשורה המרה, האלוף טל מונה לחקור את התעלומה. מה העלתה החקירה — אין איש יודע.

ב-6 למרץ 1986 מסר שר הבטחון בכנסת הודעה על העלמה של הצוללת דקר. הצוות שבצוללת מונה 69 איש. 69 משפחות שכולות מוכות ומתאבלות. כעבור כשנה ורבע ב-9.2.69 מצא תושב חאן יונס את מצוף החרום של הצוללת, על חוף ימה של חאן יונס. מצוף זה, מצוייד במשדר הפועל במחזורים של 10 דקות היה אמור לשדר קריאות אס.או.אס. של צוללת שטבעה ואת מס' הזיהוי שלה. המצוף נבדק ע"י מומחים, הבדיקה העלתה כי הצוללת טבעה מול חופי מצרים.

דובר צה"ל (נכון לעכשיו): "המעקב אחר הצוללת הנעדרת נעשה בכל הדרגות כיום העומדות לרשות מערכת הבטחון. המעקב לא נפסק, אלא נמשך".

העדרה של צוללת דקר נשאר תעלומה. העלמה של הצוללת השאירה ספיקות, תהיות, סימני שאלה רבים ותסכולים. כל אלה רובצים כמטען מעיק על קרובי הקרבנות. עם שניים מאלה שוחחתי.

למחרת החלו החיפושים אחרי ה"דקר". בתאריך 4 בפברואר 68 נפסקו החיפושים. במדינה הוכרז יום אבל לאומי. כמוסדות חינוך ויחידות צבא נערכו טקסים מיוחדים לזכרם של קורבנות דקר.

ביוני 1965, רכש חיל הים הישראלי את הצוללת הבריטית "טוטס" שנבנתה ב-1945. עשרים שנה מתחת למים, מצב לא מעודד. מיום רכישה ועד להנפת הדגל, עברו שנתיים. לאחר מכן עברה הצוללת שיפוץ יסודי במספנת הצי הבריטי בפורטסמות שבאנגליה. בשיפוץ פרקו, בדקו, תקנו וחידשו את כל המכונות והמערכות, נוספו תיקונים בהמלצת חיל הים הבריטי והישראלי. צוות פיקוח ובו יעקב רון (שוקרון) ליווה את השיפוץ מראשיתו ועד סופו. בסוף 1967 בוצעו בצוללת ניסויים ימיים ראשונים, ואלה עברו בהצלחה. הצוללת ביצעה אימונים במשך חודש וחצי במימי סקוטלנד, הצוללת: דקר — y. 77. עברה את האימונים בהצלחה.

ב-9.1.68 עזבה דקר הצוללת את נמל פורטסמות שבאנגליה, והפליגה לכיוון נמל חיפה, ממפקדת חיל הים נאמר כי מסלול ההפליגה עד גיברלטר יעשה על המים ובנתיבי ישר, לאחר התידלוק והיציאה מגיברלטר תפליג דקר בצלילה רצופה בנתיבי ישראל עד נמל חיפה.

יעקב רון (שוקרון) במדי חיל הים

אסון דקר: אחרי 20 שנה

ב-25 ינואר 68, מודיע דובר צה"ל בחדשות השעה 11, על ניתוק הקשר עם הצוללת דקר. היה זה בבוקרה של שבת חורפית, סגרירית, אפורה, עם שמי עופרת כבדים: תפאורה שכמו נוצרה כדי להמחיש את הבשורה המעיקה.

שלמה כהן

יעקב רון, גם כשהיה בחופשה, נמשך לים.

אני לא מאחל לאף אחד את התחושה, כל שנה זה עולה מחדש. אישתי בת 60 ונראית יותר מ-80. אני מעודד את אישתי, היא שכורה, יש לה תמונות בחדר וכל יום היא מסתכלת וסובלת.

כל שנה באזכרה בהר הרצל, נפתח הפצע מחדש. הבנות חיות על ידי קרובי בנות אלי. עזבתי את שדרות כדי להיות קרוב אליהן.

מרדכי אהב טיולים ברגל, ציד, מסיבות. הוא היה מלא שמחת חיים, הוא תיכנן לעבור קורס קצינים ולהמשיך כקבע בים, הוא מאוד אהב את הים.

משפחת שוקרון אינה רוצה להתייחס לנושא. האמא שכורה וכל אימת שאני מזכיר את הנושא, היא מתחילה לצעוק.

האחות הגדולה, רוזט, טוענת

קיבלנו מכתבים שהצוללת צריכה לחזור ביום ב'—ג' ואנחנו מוזמנים לקבלת פנים.

אחרי מלחמת ששת הימים נטל מרדכי חלק בקורס, בצוללת תאומה של "דקר". באמצע הקורס נשלח לאנגליה להצטרף לצוות דקר כדי להשתתף בשיפוץ הצוללת. הוא היה מכונאי אניות במקצועו והוא נשלח אחרי כולם כ"נספח". לאחר מספר חודשים בתום השיפוץ, נסעו לסקר טלנד לבדיקה ואימונים משם היו אמורים לחזור. "דקר" טבעה יומיים לפני הגעתה.

ש: כמה זמן ציפיתם?

ת: כמה חודשים, היו פגישות עם משה דיין ואנשי ביטחון וקיבלנו הסברים איך זה קרה. חיל הים היה בקשר איתנו, אישתי עד היום לא מאמינה. אולי הם כשבו.

סמל טרשי מרדכי נולד בעירק ב-4.4.46. עלה לארץ ב-1951. בכורם של אברהם וגיזלייט. במשפחה עוד אח ושתי אחיות. "עלינו ארצה למחנה עולים" שער העלייה" ואחר-כך לחלסה (קישמונה). באשקלון גרנו במעברות עד שנת 1956 ואז עברנו לשיכון דרומי. אחרי כן עברתי ב-1957 לשדרות.

מרדכי למד בביה"ס היסודי אזורי "שער אזורי" ואח"כ במבואות ים. בביה"ס זכה לשבחים ומכתבי הערכה. כשמלאו לו 18 התנדב לצוללות, שנתיים וחצי היה בצוללת, חתם קבע לפני סיום שרותו הסדיר, ומת בהיותו בן 20.

"את ההודעה על כך שמעתי ברדיו בשבת בבוקר, סיפור על ניתוק הקשר עם הצוללת, אז ידעתי, ואמרתי לאישתי: מרדכי לא יחזור! קודם לכן

ב-25.1.68 לאחר חצות נתקבל מברק ביקורת ממפקדת חיל הים, זה היה המברק האחרון מהצוללת. בשעה 8.00 בבוקר, היתה צריכה "דקר" לדווח למפקדה, ולא דיווחה. ההאזנה לצוללת הוגברה, אך "אין קול ואין עונה". בשעה 12.20 אחר הצהריים התקיים קשר קצר בין דקר למפקדת חיל הים, הקשר נותק לפתע. דקר אינה עונה, היה זה סימן החיים האחרון מהצוללת.

מאותו רגע ניסה צה"ל ליצור קשר עם הצוללת. החלו החיפושים אחר הצוללת ע"י חיל האוויר והים הישראליים, אוניות סוחר ישראליות ואוניות סוחר זרות, חילות הים של בריטניה, ארה"ב ויון וטורקיה.

ב-30 לינואר 1968, קבע מרכז ההצלה בקפריסין ואין סיכוי שהצוות בחיים. עם חשיכה ביום המחרת,

טרשי מרדכי ז"ל מנעדרי צוללת אח"י דקר

בית-ספר לדייג ולספנות

מבואות-ים

א. שבתאי, ח. פרידמן, ר. פנחסו, מ. שניצר, ש. קלישר, נ. בולוגובסקי, ג. יעקובי
 מ. פיאנס, מנהל המוסד
 א. רץ, צ. אושר, ב. בולוגובסקי, י. קידר, ד. מרום

מ. פיאנס, מנהל המוסד
 צ. פונק, א. מוריץ, א. פנקס, א. שן, י. סריר, צ. בר-ניב
 ב. וייס, מ. טל, ש. אטדי, י. עטיה, ב. צ. בולוגובסקי

מ. פלג, ש. תשובה, צ. אידן, ל. לוין

מ. גינה בורג, י. בלוטמן, ת. שלינגר, י. רוזנברג, י. קביאטקובסקי, מ. וידלנסקי, א. פינצי, י. שמידט, מ. גולדשמידט, מ. קובל, מ. אנגל, מ. טרשי, צ. גוז, ס. ביאלובד'ק, ש. כהן, ש. וייס, מ. סנצבנק, י. לוי, ז. גלאובר, ש. זליכה, מ. גרו, י. סנדר, א. שקם, מ. בן-צבי, י. קרוין, א. אשטמקר

מכונאים

מ. להב, י. וברמן, י. שנוש, י. אליאס, מ. שטיינהאור, ש. קלוש, י. ברסי, ש. ברגרואם, צ. קירק, א. רוקן, מ. יוספסבג, נ. מנצור, א. גולדפיייר, ש. רובינשטיין, מ. הרשקוביץ, ד. קרן, ד. גלימדי, ה. רובר, מ. גייר, א. לוסטיג, א. קרמר, י. שטרנפלד, ח. רובינליכט

חובלים

1965

מתחזר ני"ג תשכ"ה

כרטיס מנדטורי - מספר הכרטיס במלואו 46313/108

בן בטר זאבוביץ וג'וזף טרל. נולד ביום ו' באדר -

ה'ש"ז - 26.4.1947, בעמק השרון

ב- 1950 בנה בן שלם שנים רבות דבורים

אנשים. גם בנה של אברהם אביהם אביהם

אח-בן משה הקימה על שם הורה, אלהים

מקורה ויטורים אבר מתי אבאיר מקום

אברהם בנה בתוך אביו מהמורה בנה

הורה המורה

אם אמרו היסודים סים בבינה שור-הורה

אברהם הימנה הלים בנה-המורה אבא

אברהם "מורה" - ים, נשאלה המורה

אברהם אלה בנה על הקול המורה

מורה המורה מורה מורה מורה

אברהם אברהם בנה אברהם אברהם

אברהם אברהם, שם אברהם אברהם

אברהם אברהם אברהם אברהם

אברהם אברהם אברהם אברהם

אברהם אברהם אברהם אברהם

היום שלנו הוא לא זמנו קצת אחרת
ק - 1965 ג'ים זכור והתקום זהו היום 2 - 1966
הוסתן כצמחון, שנה בתחילת וז'ימן אחר
מאמר של הוסיק נעם אלקואי, בסיס הפנה
אלה כצמחון צוקי.
מכיוון היו הול ולפי חוקי ישראל. השנה
שונה ולקחה אחרת בא"י איש ואלה
יש הוא אחר בא"י, והשנים הם כחוקים
בא"י - ישראל.

קצתם היתה נעם הפנה זה הצמחון קצר
קצת היום שנין עוקחם ז'ימן. פה היום
קצת כצ וקצת השנה, 25.1.68.

ברקני הצמחון הניאל נקצת, כצ קצת
השנה כצ פסיכה ל מצבם ואלה צמחון
ה"צוקי", קצת שנין הפניצם
החפושם אחר הצמחון למחצית מה זה

אך שנין נעם שנין אצמחון.
באר הוצי הוציא אצמחון אצמחון הוציא
איז חקק הצמחון צמחון. בא"י הצמחון
מאוסם המאוסם שנין הצמחון הצמחון
ושמחון אישם הצמחון כצמחון?

משפחת ארז
י.י.

טרי מרדכי ז"ל

בן בלר אברהם ונעילט טרי, נולד ביום א בא"ר
 תש"ז (1947/26) בעמ"ש שבליק. בשנת 1951 ~~הוא~~
 בהיותו בן שלש שנים, זעו החוקים אנדרה. עמד בביתו של
 אברהם אהבת אביו יגאל, וזאת בין משלוח הקליטה של שור
 הצלה, אלהים, מעבדות ושיבוש צבא. מבין השאי להקדים,
 והתקבל בבית פחוק טבאי מהתפתחות ובנות היול המתחזקת.
 את אימוניו היסודיים סיים בבית הספר שער הנגד ואת השכלתו
 התיכנית השלים בבית הספר לדפוס וסקירת מקבילתו, כשתוצאות
 הצטיינות וציונים לשבח ביצאו על הישגיו העבויים.

מיצאתו הוא נפלאה מצוינו. מסילתו אהבת אחריו
 אחריותו עמו אחרת והטחון במשפחה, התעלה שיש בתו,
 שיש לו אסמוק. אב אביו, אמנתו ושמתו החיים שלו
 הקנו לו חברים בכל אשר חי. מנקלת אהב את
 המוחבים בים וביבשה ולא חסך מעצמו בכל הצדעות אילוף
 ומסעות, אבל אהבת העבודה הייתה הים, שלו הוא את
 עתידו ברבא ומחוצה לו.

בשנת 1965 התגייס לצבא והתנדב אחיו הים. בשנת 1966
 הוסמך כצוללן, שירת ב"תתן" ו"עויתן", ואחר מלחמת ששת הימים
 נשלח לאנגליה בפעם השניה לשירת בצוללת "דקר".
 מכתביו מאנגליה היו העל ושבו אגוד ישרא. השגשג צרחת
 ושיקצת אחיה בארץ ישראל. לים ולאצורה יש לו אמר, והשגים הב
 במלחם בארץ ישראל.

בדרכם הביתה נלמד הקהל עם הצוללת בתחילת הים בין
 אהרלו לישראל, ביום כ"ב טבת תשפ"ח (25/1/68).
 ביקורת הצבאית נקבע שארץ פליל של מרכז. בעת מלוי
 תפקידו, יתב עם ציית "דקר" ביום ז"ט טבת תשנ"ח (28/1/30).
 מניין שודין לא נמצאו צבא הצוללת האצורה. הקמתו אנדרטה לאנשי
 הצוות בבר הרצו שבולחיים.